

2022
TENYIDIE

Total marks : 80

Time : 3 hours

General instructions:

- i) *Approximately 15 minutes is allotted to read the question paper and revise the answers.*
- ii) *The question paper consists of 20 main questions. All questions are compulsory.*
- iii) *Marks are indicated against each question.*
- iv) *Internal & general choice have been provided in some questions.*

N.B: *Check to ensure that all pages of the question paper is complete as indicated on the top left side.*

SECTION – A (Kesi Mhaphrü)

1. Thedze hau phrülie di ketso kebako kelashülie:

Diemvü ha puorhi kekrekrekrecü kemeyie sorou baya. Süko liro Geizo, Rüsie, Noudodze, Lekezhü dze, Diete kechü mu Miali kelhou dze.

Diemvü rhi kekrekrecü Pete donu geizo ha keritho mu kemeyietho puo. Diemvü dze kephrü nu geizo ha puo zivi mu puoca kesou la zomonyü ükezomia noule kesou mu die se kesi, diekouri kese mu u noudo kevi la rei phrüya. Diemvü kephrü nunu seyie puo kelhou thau puotei kekrekrecüko nu mu seyieue kelekemedoko thashüya tsiu sidi kenuokenuotsa rei u tsanuo dze zomonyü u kelhoubo rei si se tuolieya. Diemvü kekrekrecüko meho la vo ro geizo ha kephichütho lau nu baya. Grikmia diemvü dze nu geizoko ha Khrista penuo kevor mhodzü teicie krie kerekenie teiki tuoketa puya. Hakemhie di seyie kehoupuo diemvü nu rei diemvü kewethoko petekhre rei geizo nunu thu phreya. We silie kevi thakie kerüütho puo liro Ketholeshü zo. Ketholeshü da kekrekrecü Pete rei geizo nunu thu phre derei die puo nunu thuyie chüpie kekrei puo nu lashüshü ikevo la die huo nu tse geizo rhi nu tuo motalie vi. Themia mhasimhale neiüneiko kedzütho mu kecali di pu kemecülie kevi sü geizo die nunu puokrutho-u chülie kevi zo, süla lhou keriamiako u noule kesoukerüle Pete üzo die nunu phrashüya. Mia puoe puo mhasimhale kevi, kesou mu kerükrie Pete rei themia kelhou dzevi le di thushüya mu süko miaümia bu phrü di u kenei ngulie mu mhasi sakuolieketuo kele la thushüya. Hakemhie di keriekimia mhasiko nuoyie puo sie nuoyie puo lala idi si keyie se tuolieya. Ükezomia ha u thuo u nouleu nunu geizo neiünei zoshüya ürei themia dzevi la zo se parya. Süla diemvü ha petekhre rei themia kelhou-u se diebo chü mu sidi themia kelhou dze ketho rhiu nunu thedzu se parya.

Ketsokeshü:

(a) Thedze cayie puokru tou-u thushülie.	1
(b) Diemvü dze kephrü nu kiu kephichütho ga?	1
(c) Kedipuo la Diemvü phrü morosuo ga?	2
(d) Kiüdi keriekimiako u noule kesoukerüle Pete üzo die nunu phrashüya ga?	2

- (e) Kimhie di themia kelhou dze ketho rhiu thedzeu nunu parya ga? **2**
(f) **Dieca hanie puoca thushülie:** **1+1=2**
(i) Kelekemedo (ii) Kewetho

SECTION – B (Thedze kezo)

2. **Hanie puo (1) kedapie dieca 100-150 mese nunu thushülie:**
a. Noe Vituo Memorial Leshüki nu phrü baya. N leshüki nu thenuko la rüleiki (toilet) tsa baketa la keseshü morokesuo kecha dzeyieleshü puo thupie leshüki mhokezhau tsüshülie.
Moro **6**
b. N leshüki nu noe khadou kerepuo nu miasa chü vor ba. Süla miasa zekelie mhathochie (Fresher’s Day programme) nu noe miasako sou chü die putuo ükezhü n diepuko le menuo di thushülie.
3. **Hanie puo (1) kedapie dieca 50 mese nunu thushülie:**
a. Noe Ura nu coffee pelhoulieryakezha se di ‘Coffee Ki’ (Seikra kekrie ki) puo sedelieketa la themia bu vorlienukecü kelieshie (advertisement) puo thushülie.
Moro **4**
b. Noe Metuo/Menuo, n leshüki nu kephrünuoko krütau chü ba. N leshüki nu kephrünuoko bu thepetheruo tei hau nu leshüki nu kevor ki kimhie morosuo shikecü pesikeshü (Notice) puo thupie leshüki notice-board nu khashüketuo thushülie.

SECTION – C (Diezho)

4. **Hako chatha khakeshü medzi di kelashülie:** **12x1=12**
(a) Ganyüko pete ciete. (*Ketsakekra diebau rhieshülie*)
(b) N thuo mhacülietacie. (*Rhiepie kebau zasou zatse kiu nu ba ga?*)
(c) Ungo pfhephra dielou puo pie diecha chüshülie.
(d) Diezho kikruko donu puo zatse baya kemo puo thushülie.
(e) Kinu vorta moro tei rü se vorzhie. (*‘moro’ hau diezho kikru kiu nu ba ga?*)
(f) Nhicuko rüzhü ba. (*Rhiepie kebau dieza zatse kiu nu ba ga?*)
(g) Khriesako tsali chü pevi seshü. (*Rhiepie kebau thenu zakie nu thushülie*)
(h) A thie boulie kekra puo khrülie. (*Dietso-u rhieshülie*)
(i) Supuo die pu ba ga? (*Ketsokecü zasou rhieshülie*)
(j) Chüpahiu bu kerügu-u telie. (*Kerüdi dietho-u rhieshülie*)
(k) Puo puo rügu la chülie. (*Diepe rhieshülie*)
(l) Ketsapfü tuo sewate. (*Dietho-u rhieshülie*)

5. **Hakhro kebau Tenyidie nu thuyie chüshülie:** **3**
 Trees provide clean air, water and food to us. Trees also provide cool shade during summer and during rain. Children also develop good memory when surrounded by green trees.

SECTION – D (Diemvü)
Thedze

6. Kedipuo la Thebes nu pekrie bata üsi ga? **1**
7. Faustus-e bavüdo thelau nu Kepenuopfü rükrakeshü ki kedipuo ngu mu leta ga? **2**
8. Yash Pal-e Astrophysics si pekrakelie geinu kedipuo chüpie kephrünuoko khruohishüta üsi ga? **2**
9. Oliver-e supuo ga? Kedipuo la Charles-e Orlando ngumezhieshü kelho leta ga? **1+2=3**
10. Oedipus kikemhie di Sphinx dieu kelashüwata ga? **3**
11. *“Jaggo, n kinu mikemela ba...no tsiezhü bavüdo puo mi kekuo khashü a tsülie vi mo?”*
- (i) Jaggo-e supuo ga? **1**
- (ii) Yash Pal-e mikemela se kedipuo chü ga? **1**
- (iii) Kedipuo la Jaggo-e bazha nya ciezouwata ga? **2**
12. a. Oliver kedipuo la ketsa nu tsur ga? Puo tsur ketsa nunu kimhie di kekhrrie nouleu ngulie ga? **1+4=5**

Moro

- b. *Mephistophilis sü terhuomiapfü puo bu thenumia rhi chüpfülie di vor ru Faustus-e süpfü ngu puo neilie kenjüta sisi sie, “Kesuokerhu, thepetheruo puo gei tuo mecie” ita.*
- (i) Kedipuo la Mephistophilis-e terhuomiapfü puo ze vor ga? **(1)**
- (ii) Die hako sikelie sie Mephistophilis-e Faustus bu kedipuo chülie ro puo neikuolietuo mu puoe kimhiecümia pfhü se vor puo tsütuo üshü ga? **(2)**
- (iii) Diechau nu ‘kesuokerhu’ mu ‘thepetheruo’ ca thushülie. **(2)**

Geizo

13. K. Neihu Gwirie-e kedipuo se leshükephrümiako tarhoshü ga? **1**
14. Kedipuo la mhakejümia kethezie se kenyimia tsütaya ga? **2**
15. Geizo diecha hau puoca vatshashülie: **3**
Themia pete cüko kelhou rhi,
Rieshü dinu keviu rüshie,

*Kevi pezie Keviu sü whuo;
Geija pejü luo lalieya ge.*

16. *Khrüthemvüo teigei rütso chü,
Kezhako ha Kevimia za chie,
Kijü nu lhou zharülie dinu.*
- (i) Diecha hako suomia ki pu ba ga? 1
  - (ii) Khrüthemvü pie suomia mejüşü ga? 1
  - (iii) Ükezo-ue kephrünuomia bu u nhicu nu kimhielienu di tarhoshü ga? 2

- 17.a. *Nie ha pu vo louü nu die chü,
Nou jülie mo sonäi pete;
Zotatuo mu di rübeitie shi!*
- (i) Geizo hau supuo zoshü ga? 1
  - (ii) U kitiekinu rüli pu vo ketsekethoura tsota tse suomia kimhietatuo üsi ga? 2
  - (iii) Ükezopfü krütamia bu kimhielienu tarhoshü ga? 2

Moro

- b. ‘N ba Nunu N Nei Kedalie’ icü geizo-u nu ükezo-ue kimhie di leshümhasi si tseikeliemia mu cie nhyü se kemejüşü ga? (5)

Noudo Dze

18. Abanuo supuo ga? Kedipuo la Abanuo rüna kepecie nu vota ga? 1+1=2
19. Akhrie mu Asanuo unie kikemhie di kekhotä üsi ga? 3
- 20.a. *Khrieo khunhie hieko prazhüki nu a pfhü vor süla a chazou paketuo la puotei huoyo chalie di vo puo ze keseshü.*
- (i) Khrieo-e supuo pfhü prazhüki nu vo ga? 1
  - (ii) Kedipuo la Khrieo-e puo pfhü vo ga? 2
  - (iii) Puoe Khrieo bu kedipuo chüşünü puo peleshü ga? 2

Moro

- b. “Akhrie, hieko thie thehesie vor ura tsotatuo mu a bu kedipuo se vor n tsütuo ga?”
- (i) Supuo die hau pu ga? (1)
  - (ii) Akhrie-e puodie kelakeshü ca puo thushülie. (2)
  - (iii) Ura vor tsolie mo di chala nu kedipuo chüta ga? (2)

*****